

Den rena mollskalan, Lektion 12

Dominanten i moll – ren och harmonisk moll

Tonika och dominant

Alla sju ackord i en tonart har olika funktioner. Två av de viktigaste är:

- **Tonikan (1)** – tonartens hemmaackord, där musiken känns som mest stabil och avslutad.
- **Dominanten (5)** – ackordet på femte plats, som ofta skapar en stark rörelse tillbaka till tonikan.

I **A-moll** är tonikan **Am**.

Dominanten i ren moll

I ren A-moll får vi ackorden:

Am – Bm $\flat$ 5 – C – Dm – Em – F – G

Ackord nummer 5 är alltså **Em**.

Em → Am

Em är dominanten eftersom det ligger på femte plats, men som mollackord får det inte samma starka dragning mot tonikan som en durdominant.

Från ren moll till harmonisk moll

För att få en tydligare dominant gör man därför ofta ackord nummer 5 till **dur**:

Em → E

Då får vi:

E → Am

E-dur får en mycket starkare dragning mot tonikan Am. Detta är typiskt för **harmonisk moll**.

Skillnaden uppstår genom att skalans sjunde ton höjs:

G → G#

Därför blir treklängen på femte plats:

E-G-B = Em i ren moll

E-G#-B = E i harmonisk moll

Jämför med dur

I dur är ackord nummer 5 redan ett durackord. I C-dur är exempelvis:

G (5) → C (1)

G fungerar naturligt som dominant och leder tillbaka till tonikan C.

I moll behöver vi alltså förändra femte ackordet om vi vill få motsvarande starka dominantfunktion.

Öva

Spela treklangerna i A-moll och prova båda varianterna på femte plats:

5 = Em → ren moll

5 = E → harmonisk moll

Öva både vanliga och spridda treklanger.

När vi börjar analysera riktiga låtar i moll kommer vi ofta att stöta på **durackordet på plats 5**. Det är mycket vanligt och tillför till molltonarten en dominantfunktion.

